

P+

SPECIAL

Jaargang 22
Week 51 | 2023

FMO organiseert
SDG Loan Fund

\$1,1 miljard
voor duurzame toekomst

Ho Chi Minh City

FMO mobiliseert 1,1 miljard dollar

Met trots presenteerden de initiatiefnemers het nieuwe SDG Loan Fund op het hoofdpodium van de VN Klimaatconferentie in Dubai. Niet vaak maken grote verzekeraars zoals Allianz aanzienlijke bedragen vrij voor duurzame investeringen in ontwikkelingslanden. Ontwikkelingsbank FMO wist hen over de streep te trekken door garant te staan voor de eerste mogelijke verliezen.

Het SDG Loan Fund richt zich op zo'n 100 projecten voor hernieuwbare energie, financiële instellingen en agricultuur (inclusief water). Een van de doelen: duurzaam geteelde landbouwproducten voor lokale markten, zoals hier in Azië, maar ook in Afrika en Latijns-Amerika.

Natuurlijk is het een druppel op de gloeiende plaat – gezien de enorme kapitaalbehoefte om de VN Sustainable Development Goals (SDG's) vóór 2030 in met name ontwikkelingslanden te realiseren. En toch wordt het SDG Loan Fund algemeen beschouwd als een doorbraak.

Veel vergelijkbare fondsen met zo'n omvang, bestaande uit publiek én privaat kapitaal (*blended finance*), zijn er niet.

In de woorden van Nic Wessemius, directeur van FMO Investment Management en vanaf het begin betrokken bij het opzetten van het nieuwe fonds: "De behoefte aan verschillende soorten kapitaal is gigantisch. We kunnen de enorme globale uitdagingen niet tackelen met slechts één soort financiering: we hebben de schaal nodig van commercieel kapitaal, de stimulerende kracht van ontwikkelingsgeld en de flexibiliteit en creativiteit van filantropische impact investeringen."

"De hefboom genereert voor iedere dollar van FMO 9 dollar van commerciële partijen"

De hoop is ook dat het nieuwe fonds andere partijen zal inspireren dezelfde weg in te slaan. In Dubai werden alvast meer van dergelijke zogenaamde hefboominitiatieven aangekondigd, van soms duizelingwekkende omvang. De hefboom bij het SDG Loan Fund genereert voor iedere dollar van FMO 9 dollar van commerciële partijen. Een fonds van onder andere vermogensbeheerder BlackRock moet middels de toegezegde investering van 30 miljard dollar van de Verenigde Arabische Emiraten, op termijn 250 miljard opleveren. En Wereldbank-dochter IFC kondigde een akkoord aan met filantropische stichtingen, zoals het Earth Fund van een van de rijkste mannen ter aarde, techmiljardair Jeff Bezos, om uiteindelijk 11 miljard aan klimaatfinanciering te genereren.

"Een belangrijk verschil met veel van dit soort aangekondigde initiatieven is dat bij ons het hele bedrag al is geëncmitteerd door de investeerders voordat we met het fonds naar buiten zijn getreden", zegt Wessemius nuchter. "Wij kunnen onmiddellijk van start."

Bijzonder aan het nieuwe fonds is ook dat de ontwikkelingsbank hiervoor zelf door verzekeraar Allianz werd benaderd, in plaats van dat het zoals gebruikelijk zelf op pad moet om commerciële partijen te verleiden in te stappen. Wessemius: "Zij wisten wat ze wilden en ze wilden dat met ons doen. En dat terwijl het normaal extreem moeilijk is om investeerdersgeld bijeen te brengen voor het ondersteunen van duurzame ontwikkelingsdoelen in opkomende markten."

Waarom zette Allianz die stap? Het van oorsprong Duitse bedrijf is een van de grootste verzekeraars ter wereld. Bijzonder is dat het concern als een van de weinigen grote vermogensbeheer-

ders een aparte afdeling heeft die zich richt op investeringen in opkomende markten. Inclusief het samenwerken met ontwikkelingsbanken. Wessemius: "Dat doen ze al met het IFC. Vervolgens constateerden ze dat wij een speciaal clubje binnen FMO vormden dat zich uitsluitend richt op institutionele investeerders. Dat vonden ze interessant, en daarom benaderden ze ons met het voorstel samen een echt groot fonds op te zetten."

Het speciale clubje waar Wessemius het over heeft is FMO Investment Management. Het is een aparte BV binnen de ontwikkelingsbank die tien jaar geleden werd opgezet om zelfstandig en actief op zoek te gaan naar partnerschappen met private partijen, om met hun geld nieuwe fondsen op te zetten. Wessemius: "Het mobiliseren van privaat kapitaal was altijd al een doel van FMO. Dat deden we veel met commerciële banken, maar die trokken zich na de financiële crisis helemaal terug uit de opkomende markten in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Hierdoor konden we eigenlijk alleen nog maar met andere ontwikkelingsbanken samenwerken. Maar dat kapitaal is bij lange na niet toereikend om de SDG's te realiseren."

"Normaal is het extreem moeilijk investeerdersgeld voor duurzame ontwikkelingsdoelen bijeen te brengen"

Omdat er ook in die tijd al wel een sluimerende interesse was aan de kant van institutionele investeerders in FMO – dat al jaren met een stabiele winstgevendheid opereerde in vaak roerige markten in ontwikkelingslanden – werd besloten daar actiever op te gaan inzetten. FMO Investment Management wist in de afgelopen periode een aantal fondsen op te zetten met partijen als Actiam, ABN Amro private banking en NN Investment Partners. Institutionele beleggers zoals pensioenfondsen maar ook kleinere familiefondsen en stichtingen werden vervolgens benaderd om in dergelijke fondsen te investeren.

Wessemius: "Op zo'n manier maak je het hen gemakkelijker in die opkomende markten te investeren. Dat is redelijk succesvol geweest, maar het initiatief ging wel altijd van ons uit. Dat maakte de toenadering door Allianz zo bijzonder."

Vooralsnog is FMO de enige Europese ontwikkelingsbank die de strategische keuze heeft gemaakt een dergelijke aparte investeringspoot op te zetten. "Andere banken onderzoeken het wel", zegt Wessemius. "Er wordt veel naar ons gekeken, hoe wij dat doen. En we worden vaak benaderd voor meer informatie." Het kostte nog best veel tijd om de juiste vorm voor de samen-

Elektrificatie van het verkeer zal ook in Aziatische landen de leefbaarheid in grote steden vergroten. FMO investeert nu al via Indefoil Solar JSC in het plaatsen van zonnepanelen op de daken van grootschalige bedrijfsgebouwen in Vietnam, goed voor 179 MWp aan solar PV.

Financiering van een 50 MW Windpark in Costa Rica.

Waar gaat het geld uit het SDG Loan Fund naartoe?

Zo'n 100 duurzame bedrijven en projecten in Afrika, Oost-Europa, Azië en Zuid-Amerika kunnen de komende vier jaar een lening van gemiddeld 10 miljoen euro extra krijgen uit het nieuwe SDG Fonds. Om welke bedrijven het gaat is nog niet bekend. Wel heeft FMO de afgelopen maanden al een tiental transacties voorbereid, waarin nog voor het einde van het jaar zal worden geïnvesteerd.

De eerste investeringen komen voort uit de bestaande FMO-portefeuille. Partijen die in aanmerking willen komen voor het fonds moeten actief zijn op één van de drie focusgebieden van de bank: hernieuwbare energie, landbouw (inclusief water) en financiële instellingen. Bij dat laatste gaat het vaak om banken die actief zijn in plattelandsregio's of zich richten op het midden- en kleinbedrijf. Na uitgebreide screening komen zij in aanmerking voor langer lopende leningen, bijvoorbeeld voor vijf jaar.

Wessemius van FMO: "Dat soort leningen zijn voor hen extreem moeilijk om aan te komen. Met het geld bedienen zij vervolgens meer klanten, waardoor ze zelf ook groeien en meer personeel kunnen aannemen."

Vaak is aan de lening als voorwaarde verbonden dat de bank die bij klanten uitzet die hun bedrijfsvoering willen verduurzamen. Bijvoorbeeld door energiezuiniger te produceren, of door zonnepanelen te plaatsen. Zo'n lening werd onlangs verstrekt aan de Sudameris bank in het Zuid-Amerikaanse Paraguay. De bank richt zich vooral op de agrosector.

FMO investeert van oudsher veel in lokale financiële instellingen die op hun beurt weer kleine lokale bedrijven aan geld helpen, regelmatig met als specifieke doelgroep vrouwelijke ondernemers. Een ander voorbeeld van een project dat voor financiering uit het nieuwe fonds in

aanmerking komt is een 50 MW windpark in Costa Rica, in een regio waar het regelmatig hard waait. Dat is met name het geval in het droge seizoen. En dat komt heel erg goed uit in het Centraal-Amerikaanse land, dat al wel veel duurzame energie produceert maar vooral in waterkrachtcentrales. In de droge tijd moet dan noodgedwongen alsnog stroom worden bijgeleverd die is opgewekt in kolen- en gasgestookte centrales. Het nieuwe windpark moet daar een einde aan maken.

"Je ziet nu dat andere landen in de regio die Costa Ricaanse aanpak gaan kopiëren", zegt Wessemius. "Dat is een rol die je als ontwikkelingsbank ook nastreeft: helpen voorbeelden te ontwikkelen die vervolgens elders gekopieerd worden."

werking te vinden, de vele juridische en financiële hobbels te overwinnen en te overleggen over de regelgeving met toezicht-houders als AFM en de Nederlandse Bank. In de uiteindelijke opzet neemt Allianz het belangrijkste deel van de ruim 1 miljard euro voor z'n rekening, terwijl FMO 110 miljoen euro inbrengt. Naast Allianz doen nog twee verzekeraars mee, het Zweedse Skandia en een partij die vooralsnog onbekend wenst te blijven. Aan de zijde van FMO doet ook de Amerikaanse filantropische MacArthur Foundation mee, die 25 miljoen dollar beschikbaar stelt.

Op de portefeuille van leningen die het fonds de komende vier jaar aan duurzame ondernemingen en projecten gaat verstrekken staat FMO garant voor mogelijke eerste verliezen. De MacArthur Foundation zit daar nog voor, en garandeert aan FMO de eerste 25 miljoen dollar aan verliezen. Wessemius: "Deze

constructie maakt het voor de investeerders mogelijk om in te stappen in het fonds. Pas als de verliezen meer bedragen dan 110 miljoen euro gaan de institutionele beleggers zelf ook geld verliezen. Maar dan moet het wel heel gek lopen. Dat verwachten we niet. Op deze manier krijgen de investeerders ongeveer hetzelfde rendement op hun belegging als ze op de commerciële markt kunnen verwachten."

Het kostte uiteindelijk vier jaar om het fonds op poten te zetten. Dat moet een stuk sneller kunnen. "Met de ervaring die we nu hebben, en de oplossingen die we hebben verzonnen, denk ik dat het een volgende keer in één jaar tijd kan."

FMO hoopt met het nieuwe fonds andere partijen te inspireren. Ontwikkelingsbanken, donoren zoals de Europese Commissie,

etc. En natuurlijk private partijen met veel investeringskapitaal, zoals de institutionele beleggers. Daarbij wordt nadrukkelijk ook op andere partijen gemikt dan alleen de verzekeraars.

Dat die overigens als eerste de stap zetten is wel begrijpelijk. Zij zien dat het verzekeren van onroerend goed steeds duurder wordt als gevolg van de klimaatverandering. De kosten van stormen en overstromingen rijzen nu al de pan uit. Dus de verzekeraars beseffen als eerste dat ze wat moeten doen. Maar hoe? Wessemius: "De grootste uitdagingen liggen in ontwikkelingslanden, maar de verzekeraars hebben vaak geen mandaat om daar hun geld te investeren. Daaraan komt zo'n fonds, waarin je de mogelijke verliezen deels afdekt, tegemoet." Bovendien worden de risico's op dit soort investeringen door de markt vaak te hoog ingeschat, is de ervaring van FMO.

Naast verzekeringsmaatschappijen wordt ook nadrukkelijk naar pensioenfondsen gekeken. Ook zij hebben enorme hoeveelheden kapitaal om te investeren, maar zijn met handen en voeten aan hun mandaat gebonden. "Hun toezichhouders gaan niet snel akkoord met beleggingen in volatiele, onrustige markten. Door wat aan het risicoprofiel te doen kunnen ze het mogelijk ineens wel verantwoorden op hun balans."

"Er is bij pensioenfondsen een breed besef dat het kortzichtig is om alleen op goed rendement te koersen"

Interesse aan de kant van pensioenfondsen is er zeker, zegt Wessemius. "Wij praten veel met ze. Er is een breed besef dat het kortzichtig is om alleen op goed rendement te koersen. Wat heb je aan je pensioen als de wereld intussen onleefbaar wordt?"

Is die interesse er ook aan de kant van de Nederlandse pensioenfondsen, die tot de rijkste ter wereld behoren?

Wessemius: "Wij zouden heel graag meer willen doen met Nederlandse investeerders. Tot nu toe zijn we succesvoller in andere Europese landen dan in eigen land. We voeren best veel gesprekken met pensioenfondsen en ook andere institutionele beleggers hier, maar daar blijft het veelal nog wel bij. Dat ze toch concluderen: dat kunnen en mogen wij niet. Maar het begint wel te schuiven. Verschillende partijen zijn bezig hun mandaten te verruimen, waardoor ze wel meer in opkomende markten zouden kunnen doen."

Dat het geld hard nodig is staat buiten kijf. Ook tijdens de klimaatop in Dubai was het weer een van de belangrijkste

Nic Wessemius, directeur FMO Investment Management (FMO IM): "We zijn al door heel veel partijen benaderd die willen weten hoe onze constructie in elkaar zit."

"De MacArthur Foundation en FMO garanderen de eerste 110 miljoen euro aan verliezen te nemen"

onderwerpen: de vele miljarden die rijke landen beschikbaar moeten stellen om de armste landen en ook de opkomende economieën te helpen hun emissies terug te dringen. En vooral ook om zich te wapenen tegen de gevolgen van de klimaatverandering die al niet meer te voorkomen zijn. Dat geld kunnen en willen overheden niet alleen op tafel leggen, de rest moet komen van private partijen. Maar dat gebeurt nog niet op grote schaal. En de hoop is dat het met de garantieconstructie die het FMO-fonds biedt (evenals een aantal andere fondsen) wel kan.

"De formulering van de duurzame ontwikkelingsdoelen door de VN heeft al veel bijgedragen aan het besef bij investeerders wat er allemaal moet gebeuren", concludeert Wessemius. "Bij de klimaatop in Dubai zag je ook veel meer betrokkenheid van bedrijven en investeerders. We zijn al door heel veel partijen benaderd die willen weten hoe onze constructie in elkaar zit. Waarbij het ook belangrijk is dat we mikken op banencreatie en landbouw, naast duurzame energie. Andere ontwikkelingsbanken en donoren hebben de wens om privaat geld te mobiliseren ook bovenaan hun agenda staan. Dus ik ben optimistisch over de kans dat we andere kunnen inspireren ook dergelijke stappen te zetten." ■

Website

+ **FMO Investment Management**

+ TEKST HANS VAN DE VEEN

+ FOTOGRAFIE P+ EN FMO

+ ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10

+ UITGEVERIJ ATTICUS BV

+ WWW.P-PLUS.NL